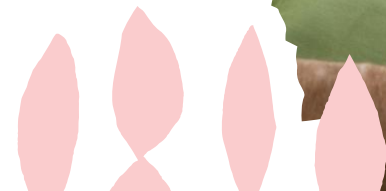




Kevään hybridivalmennukset

Sukupolvenvaihdos ja uudet toimintamallit yhdistystoiminnassa



Osallistamisen joustavat mallit ja yhteissuunnittelu

Satu Hiuspää-Hiltunen

Projektikoordinaattori

040 635 0201

satu.hiuspaa-hiltunen@msl.fi

Tulevaisuuden kansalaistoimintaa TULKAA -hanke

www.msl.fi/tulkaa
www.moodle.msl.fi



Euroopan unionin
osarahoittama

Illan tavoitteet

- ✓ Pohtia yhteissuunnittelun merkitystä
- ✓ Tutustua osallistaviin menetelmiin
- ✓ Keskustella ja jakaa kokemuksia
- ✓ Inspiroitua ja oppia uutta



Yhteissuunnittelu



MAASEUDUN
SIVISTYSLIITTO



Kaisa ja Satu





"Keskeistä vapaaehtoistoiminnassa on osallistuminen, osallistumalla vaikuttaminen, toisten auttaminen ja yhteisöllisyys."

- EHYT ry



Millaisia merkityksiä vapaaehtoistoiminnalla on sinulle?



"Yhteissuunnittelun metodologinen ja pedagoginen ydin liittyy hyvin fasilitoituun osaamisen ja tiedon jakamiseen, erilaisten näkökulmien törmäyttämiseen ja ihmisten aitoon kohtaamiseen, dialogiin."

Yhteissuunnittelu



- Yhdessä ja yhteistyössä – kaikki mukaan!
- Avoimesti, läpinäkyvästi ja demokraattisesti!
- Empaattisesti, toisiamme tukien ja kannustaen!
- MITÄ sanoo ja tekee on tärkeämpää kuin KUKA!
- Ajattele ITSE, YHDESSÄ ja TOISIN!
- Käyttäjä/vapaaehtoinen keskiöön!
- Moninäkökulmaisesti, monialaisesti ja moniarvoisesti!
- Kokonaisvaltaisesti ja itsekriittisesti – pois siiloista!
- Vapaaehtoistyö on jatkuvaa yhdessä oppimista, kehittämistä ja kehittymistä!

Motivaatio

Motiivit jaetaan perinteisesti kahteen ryhmään:

Sisäinen

- Luonnostaan kiinnostava ja mielihyvää tuottava
- Omia arvoja vastaava: saa kiinnostumaan ja toimimaan
- "Laittaa" hakeutumaan itseä kiinnostaviin asioihin

Ulkoinen

- Muiden asettamat vaatimukset ja odotukset
- Rangaistuksen pelko
- Ulkoinen palkkio

Vapaaehtoistoiminnassa motiivien tunnistamisella on vaikutusta tehtävien valitsemisessa. Motiivien tunnistaminen ei kuitenkaan ole helppoa, ja ihminen ei ole aina edes itse tietoinen kaikista motiiveistaan.





**Osallisuus, osallistaminen,
osallistuminen**

Luodaan
mahdollisuuksia
osallistua



Osallistavat menetelmät ja yhteisölähtöinen kehittäminen

- Osallisuus
- Yhteisö- vai hallintolähtöisesti?



Terveisiä meiltä!



Sosiaalinen kestävyys ohjaa toimintaa



- Yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus ja osallisuus.
- Sosiaalinen kestävyys on kokonaisvaltaista fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia, mikä mahdollistaa **hyvän arjen ja merkityksellisen elämän**.
- Sosiaalinen kestävyys kattaa asiat, joita ilman kenenkään ei tulisi olla.
- mahdollisuuksista **vaikuttaa omaan elämäänsä ja osallisuuteen**. Sosiaalisesti kestävä kehitys huomioi kaikki väestöryhmät ja toteutuu luonnon kantokyvyn rajoissa.

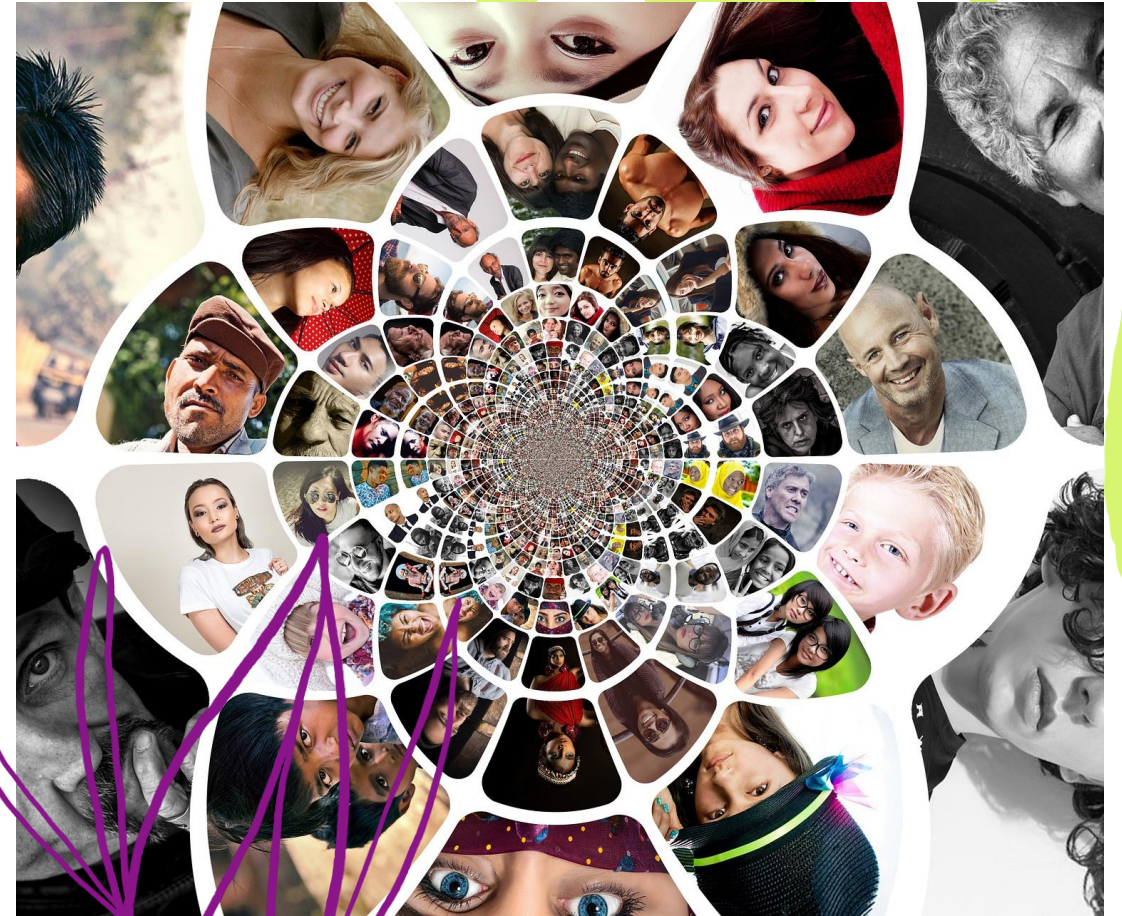
Meille osallisuus on osallistumista ja kuulumista



- ☐ Ihminen on oman elämänsä keskiössä ja oman arkinsa asiantuntija.
- ☐ Osallisuus syntyy vuorovaikutuksessa oman lähiyhteisön ja -ympäristön kanssa.
 - ☐ mahdollisuus vaikuttaa itseään ja lähiyhteisöään koskeviin asioihin
 - ☐ mahdollisuus tehdä asioita, jotka ovat merkityksellisiä itselle ja myös muille
 - ☐ mahdollisuus olla osa isompaa ilmiötä tai joukkoa

Keskeistä

- **Vuoropuhelu**
- **Asiantuntijuuden jakaminen**
- **Uusia kansalaistoiminnan muotoja edustuksellisen demokratian rinnalle**



Vuoropuhelu on tiedonkeruuta

- ☐ **Ihmisten arki tutuksi ja päätöksenteon tueksi**
- ☐ **Kokemustiedon kerääminen**
 - ☐ Saadaan tietoa, joka täydentää muuta olemassa olevaa tietoa.
 - ☐ Asiantuntijuuden jakaminen ja tunnistaminen uudella tavalla.
 - ☐ ristiriitaistenkin äänten kuuntelemista
 - ☐ Kerätään tietoa, jonka perusteella voi päättää jotain.
 - ☐ Keskeistä se, mitä saadulla tiedolla tehdään.
 - ☐ Ja, että se myös kerrotaan osallistujille
- ☐ **Ihmisten/kuntalaisten oman aktiivisuuden herättäminen** – miten tämä voitaisiin tehdä yhdessä?



Dialogisuus

- Vuorovaikutusta, vuoropuhelua
- Vastavuoroista
- Ei debatointia vaan erityisesti kuuntelua

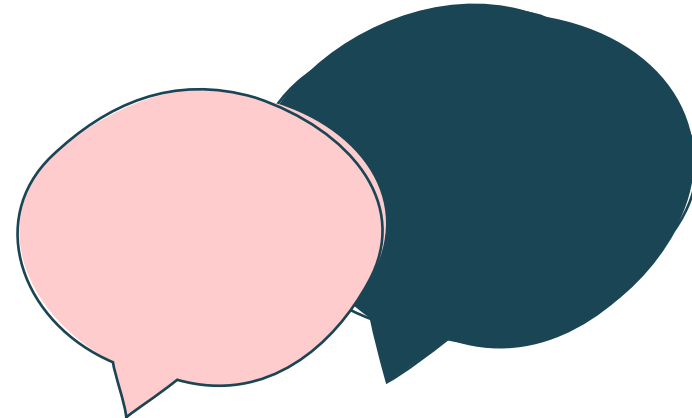
Monia työskentelytapoja, aina täytyy kuitenkin löytyä:

- Tietoinen pyrkimys dialogiin ja valmius asettua siihen
- Suunnitelmallisuutta
- Ei ole aina helppoa





**Millaisia keinoja olette käyttäneet varmistaaksenne,
että kaikkien osallistujien äänet tulevat kuulluiksi?**

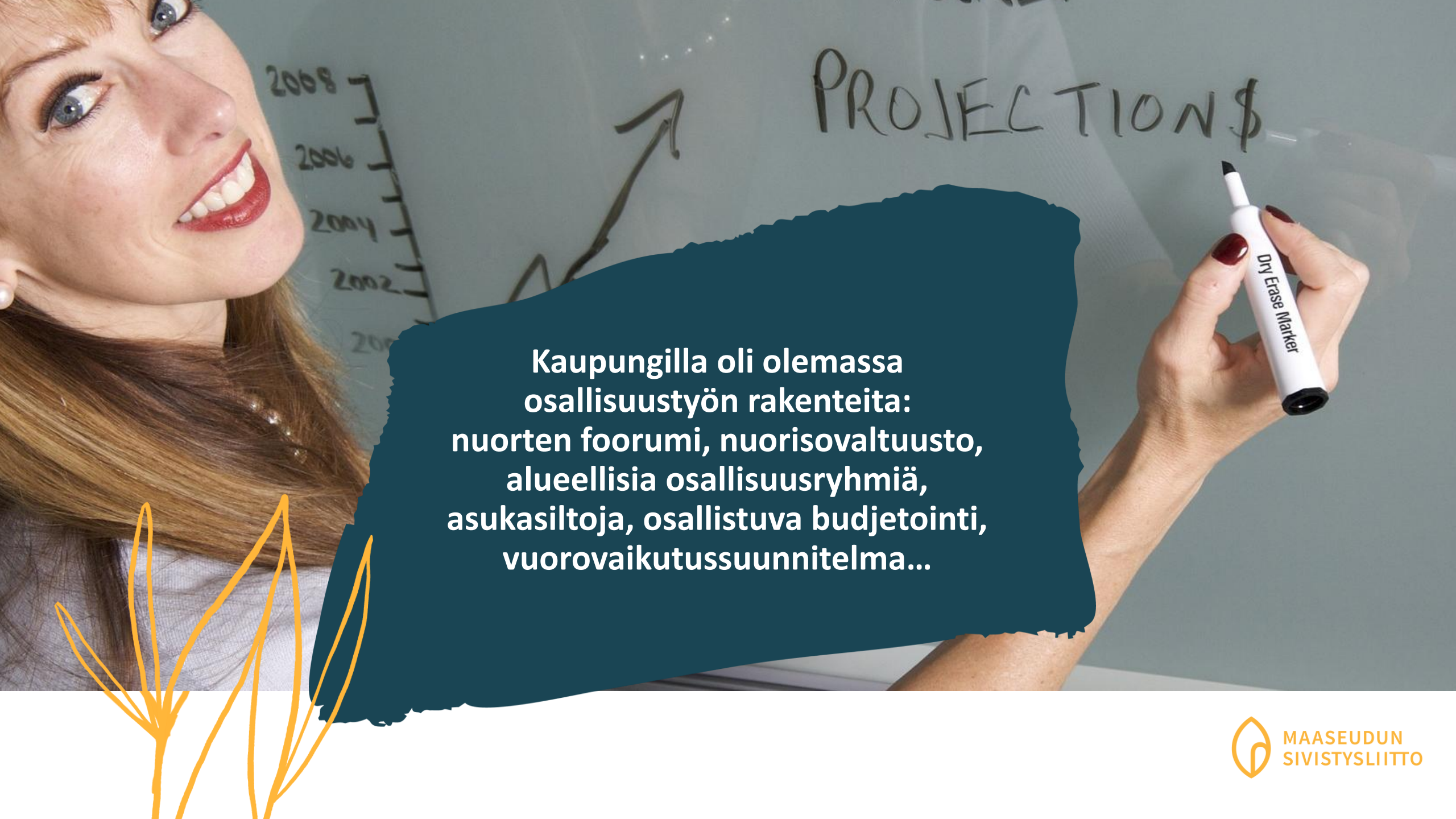




Hallinto- vai
yhteisölähtöisyys?

Nuoret tyypit halusivat rakentaa skeittirampin





**Kaupungilla oli olemassa
osallisuustyön rakenteita:
nuorten foorumi, nuorisovaltuusto,
alueellisia osallisuusryhmiä,
asukasiltoja, osallistuva budjetointi,
vuorovaikutussuunnitelma...**



Kuinka kävi?

- Nuoret ehdottivat skeittiramppia osallistuvan budjetoinnin ideahaussa, se hylätiin, perusteluna se, että hanke oli liian kallis rahoitettavaksi
- Paikalliset ihmiset olivat hankkeen kalleudesta eri mieltä.

Luovutus-> sisuuntuminen-> talkoot



Sitten...



- Keskeinen liikkeelle paneva voima oli paikallisen koulun rehtori.
- Myös vanhemmat, kyläyhdistys, kauppa ja seurakunta innolla mukana rakentamassa ja tukemassa, myös rahallisesti.
- Skeittiramppi syntyi.

Osallisuus rakenteissa ja toimintatavoissa

Tavoitteena rakenteiden ja omaehtoisuuden tasapaino ja toimiva yhdistelmä



Osallisuuden rakenteet

- jatkuvuus, tavoitteellisuus, arviointi
- Osa johtamista
- toiminnan kehittäminen

Huokoinen toimintamalli

- mahdollistaa omaehtoisuuden, nopeuden, kertaluonteisuuden
- syntyy aina ajassa, paikassa ja juuri näiden ihmisten voimin
- Etsivä työote



Menetelmä- esimerkkejä

*Penkkikahvila, Erätauko,
Tulevaisuusverstaas....*

Rohkeasti kokeilemalla oma tapa kutsua mukaan, mataloittaa kynnyksiä ja saada useampi ääni kuuluviin.

Penkkikahvila

Penkkikahvila on yhteiskehittämisen menetelmä, jonka tavoitteena on lisätä asukkaiden, luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden välistä vuoropuhelua.

Penkkikahvila toteutetaan siellä, missä ihmiset ovat: esimerkiksi kirjastossa, leikkipuistossa tai verkossa.



*Kuplista
kohtaamiseen?*

- Penkkikahvilaan sisältyy:
- Suunnittelu ja valmistelu
 - 2 – 4 tuntia kestävä Penkkikahvila
 - Tulosten kooste ja läpikäynti yhdessä kunnan kanssa.



Työpaja

Voidaan toteuttaa pienimuotoisesti tai laajasti ja avoimesti

(mukaan esim. jäsenet, hallitus, vapaaehtoisia, kyläläisiä, yhteistyökumppaneita, asiakkaita, käyttäjiä)

1. Alustava tutustuminen

- Vieraillaan, havainnoidaan, jutellaan
- Käydään paikan päällä, kuullaan tarinoita, tutustutaan ympäristöön ja sen arkeen

2. Yhteinen tutkiminen & ideointi

- Pidetään ryhmätapaamisia ja työpajoja
- Etsitään merkityksiä, ei vain tietoa
- Käytetään luovia menetelmiä (roolipelit/dialogikortit, kuvasarjat, tarinat, toiminnan mallinnus)

3. Ideoiden kokeilu ja yhteinen muotoilu

- Tehdään luonnoksia, kokeiluja, prototyyppejä
- Muokataan yhdessä: piirretään, siirrellään, suunnitellaan käsin
- Hyödynnetään konkreettisia työkaluja (esim. post-it -laput, mallit, visuaaliset hahmotelmat, Canva)

4. Lopuksi jaetaan ja arvioidaan yhdessä

- Katsotaan mitä syntyi, mitä opittiin
- Palautetaan suunnitelmat yhdistysten näköisiksi yhdessä arvioiden ja kehittäen

Esimerkki: Kylätalon uudenlaisen käytön ideointi



1. Alustava tutustuminen

Projektitiimi ja yhdistysten edustajat käyvät kylätalolla. Havainnoidaan tiloja, jutellaan kahvipöydässä aktiivien kanssa, tutkitaan vanhoja ilmoituksia ja tapahtumajulisteita: mitä kaikkea täällä on tehty?

2. Yhteinen tutkiminen ja ideointi

Järjestetään työpaja, johon kutsutaan eri yhdistysten aktiiveja, nuoria ja kyläläisiä. Tehdään aikajana kylätalon historiasta ja tulevaisuuden toiveista. Roolipelin avulla pohditaan, miltä tilat tuntuvat eri käyttäjien (nuoren, seniorin, talkoolaisen) näkökulmasta.

3. Ideoiden kokeilu ja yhteinen muotoilu

Ryhmissä luonnostellaan, miltä "elävä kylätalo" voisi näyttää. Yksi ryhmä tekee paperiprototyypin viikoittaisesta tapahtumakalenterista, toinen hahmottelee pohjapiirroksen, johon merkitään eri toimintojen paikat (elokuvaillat, kudontapiirit, nuorten peli-ilta).

4. Yhteinen arviointi

Prototyypit esitellään kyläillassa. Jokainen saa kommentoida ja merkitä suosikkinsa. Ideoita jalostetaan yhdessä, ja lopuksi syntyy kylätalon käyttöön konkreettinen toimintamalli.

Suunniteltu ja hyväksytty yhdessä!



Erätauko

Kuuntele toisia, älä keskeytä tai käynnistä sivukeskusteluja. "Jokaisella täytyy olla mahdollisuus rauhassa kertoa omista näkemyksistään. On tärkeää, että emme keskeytä toisiamme emmekä supise vierustoverin kanssa."

Liity toisten puheeseen ja käytä arkikieltä. "Erätauko-keskustelussa on tavoitteena, että yritämme liittää omat sanomisemme siihen, mitä toiset ovat tuoneet esiin keskustelussa. Pyritään puhumaan arkikielisesti ja välttämään erikoistermejä."

Kerro omasta kokemuksesta. "Jotta voimme ymmärtää paremmin käsiteltävää asiaa ja toisiamme, niin on hyvä puhua omista kokemuksista. Tämä tarkoittaa, että kerrotaan toisille, mitkä asiat, tapahtumat ja tilanteet ovat vaikuttaneet omiin näkemyksiimme."

Puhuttele muita suoraan ja kysy heidän näkemyksiään. "Yhteisen keskustelun muodostumista helpottaa kun osoitamme sanamme toisille keskustelijoille, puhuttelemmme toisiamme etunimeltä ja kysymme suoraan toisten näkemyksiä."

Ole läsnä ja kunnioita toisia sekä luottamuksen ilmapiiriä. "Erätauko-keskustelussa on tärkeää, että keskitymme kokonaan toisiimme ja käsitellyn asian ymmärtämiseen. Kunnioitetaan ihmisten erilaisia näkemyksiä. Pidetään keskustelu luottamuksellisena, jotta jokainen voi puhua mahdollisimman vapaasti."

Etsi ja kokoa. Työstä rohkeasti esiin tulevia ristiriitoja ja etsi piiloon jääneitä asioita. "Erätauko-keskustelun on tarkoitus olla turvallinen tilanne, jossa voidaan myös käsitellä ristiriitoja. Lisäksi on tärkeää etsiä asioita, jotka syystä tai toisesta ovat jääneet huomaamatta. Lopuksi voimme yhdessä tutkia, miten keskustelussa esiin tulleet näkökulmat liittyvät toisiinsa."

TUTUSTU ERÄTAUKO –KESKUSTELUMENETELMÄÄN:
<https://www.eratauko.fi/>

Kyläsuunnittelua vähintään 40 vuotta

Kyläsuunnitelma on paikallisyhteisön **kehittämistyökalu**, joka auttaa kyläläisiä määrittelemään tavoitteita ja toimenpiteitä kylän elinvoimaisuuden ja asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi.

Prosessi sisältää kylän **nykytilan analysoinnin, unelmien ja haasteiden kartoittamisen sekä konkreettisten kehittämissuunnitelmien laatimisen** esimerkiksi infrastruktuurin, palveluiden ja yhteisöllisyyden parantamiseksi.



20.5.2022

Koti » Tilaaajille » Mattisenlahteen kyläsuunnitelma tuorein eväin

Mattisenlahteen kyläsuunnitelma tuorein eväin

Julkaistu kategoriassa: Tilaaajille Kirjoittanut Jari 20.5.2022



Juha Kainulaisen sormissa on kyläyhdistyksen uunituore jäsenkortti.

Mattisenlahden-Puromäki kyläyhdistyksen kyläillassa pohdittiin kyläsuunnitelman tekoa ja keskusteltiin samalla uusista tavoista tavoittaa kyläläisiä yhteisiin rentoihin. Kyläsuunnitelman kumppanina on Maaseudun sivistysliitto, josta mukana olivat Timo Reko ja Katariina Niskanen.

Jos sinulla on Puodista ostettu lukuvoikeus, voit jatkaa lukemista.



Kylä- tai yhteisösuunnitelman prosessi:



*Yhteissuunnittelun
vaiheet*



Kyläsuunnitelma on asukkaiden yhteinen tahdonilmaus

- Mitä me kylällä haluamme yhdessä tehdä
- Kuinka me tulevaisuuteen ja toisiimme suhtaudumme
- Millaisena kylän näemme ja millaisena sen haluaisimme nähdä

Vastaukset ovat kyläläisillä, kyläkehittäjä tai vastaava on kuljetteliija, kirjaaja ja kuunteliija.

Työmenetelmänä dialogi



Kylämme.fi



- Helpottaa kylätoiminnan suunnittelua ja suunnitelmien hyödyntämistä maksutta
- Suomalaiset kylätoimikunnat, kyläyhdistykset, asukastoimikunnat ja -yhdistykset tai niitä vastaavat yleishyödylliset yhdistykset voivat pyytää palveluun salasanan
- Avoinna kaikille asukasyhteisön yhteistä suunnittelua tekeville toimijoille. Joskus kylällä ei ole kyläyhdistystä, vaan vaikkapa nuorisoseura tai maamiesseura toimii kylän yhdistäjänä.



Forum-teatteri | *Forum-theatre*

Forum: tori

- Väline asioiden esille nostamiseen
- Pyrkii löytämään muutoksen avaimia
- Etsii ja härnää näkökulmia ja rooleja
- Pyrkii parantamaan maailmaa
- Taustalla sosiokulttuurisen innostamisen viitekehys

Forum-teatteri, Yhteisöteatterin osallistava esitysmuoto, **jossa esitys toimii keskusteluvälineenä yhteisössä**. Esitys muodostaa foorumin (forum = tori) jonne tekijäryhmä syöttää löytämänsä ja muotoilemaansa materiaalia ja jossa katsojat pääsevät osallistumaan teatterivälineiden kautta.

Forum-teatteriin liittyy läheisesti myös termit **jokeri-hahmo**, **hotseat**, **patsastekniikat**, **valokuvat**, **uusinnat**... Forum-teatterin taustalle rakennetaan mahdollisimman uskottavaa maailmaa roolihahmojen, puvustuksen ja tapahtumapaikkojen suhteen. Forum-teatterin kehittäjänä voidaan pitää brasilialaista Augusto Boalia.

Lähde: Yhteisöteatteri 3.0. Tomi Kervinen





Pahinta on opettaa.

***Pahin virhe, jonka yhteisöteatterissa
voi tehdä, on opettaa katsojia,
rakentaa esitys valistusnäytelmäksi
joka antaa valmiin toimintamallin
ja tuomitsee väärän toimintatavan.***



Parasta on keskustella.

***Tehdä näkyväksi epäkohtia.
Etsiä yhdessä ratkaisuja ja uusia tapoja
toimia.***

Yhdessä.



Palvelumuotoilusta keinoja yhteiskehittämiseen

Keskeiset kysymykset osallistamisessa

- Mihin haluamme ihmiset mukaan?
- Ketä ne ihmiset ovat jotka haluamme mukaan?
- Miten tavoitamme heidät?
- Puuttuuko meidän pöydästä joku?
- Miksi joku ei osallistu?
- Tässä ajattelussa voi olla apua esimerkiksi palvelumuotoilusta



_____ (valittu kohderyhmä)



Nimi:

Ikä:

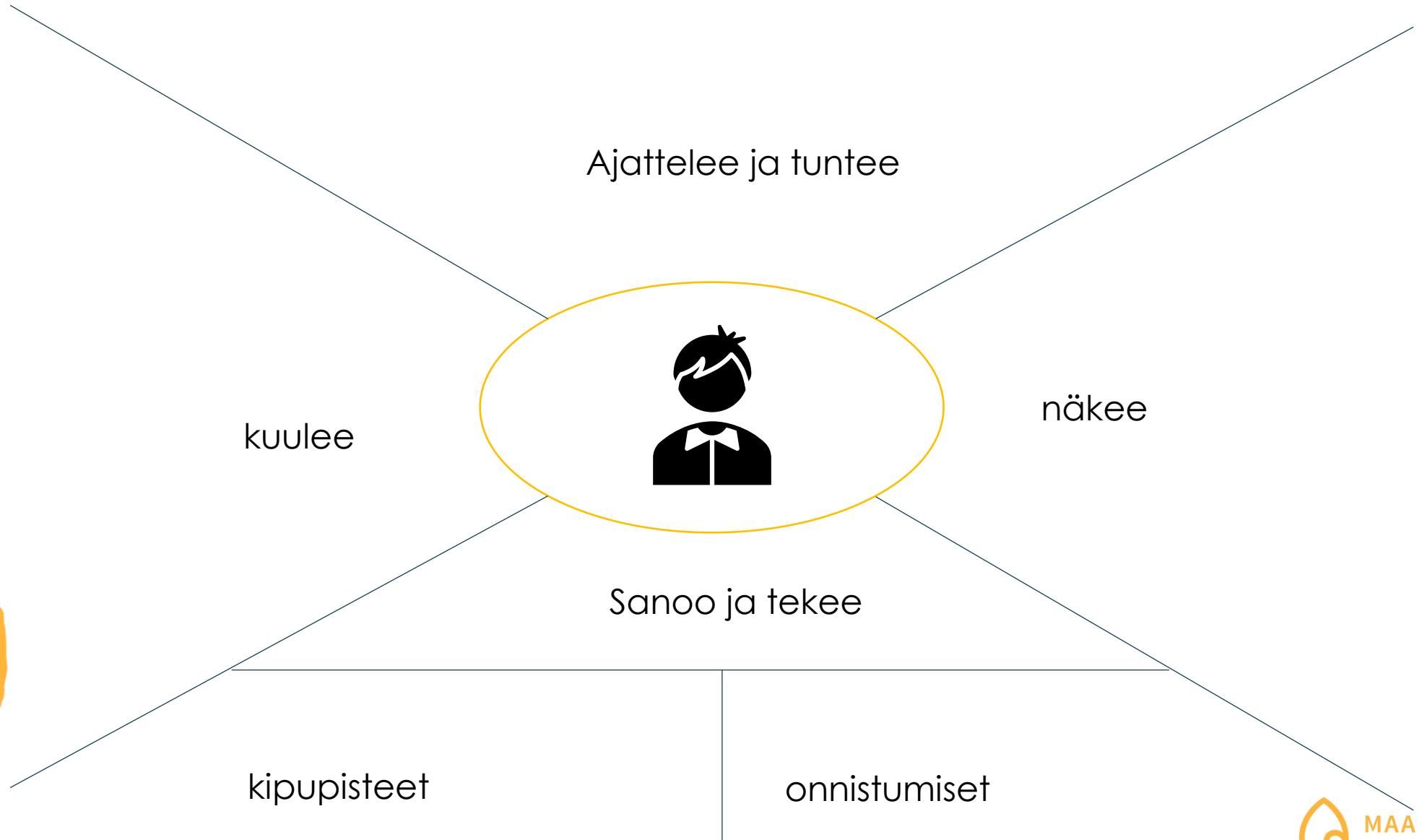
Ammatti:

Motto:

Tykkää:

Ei tykkää:

EMPATIAKARTTA



5 x MIKSI

Miksi-kysymykset muodostavat ketjun, joka pureutuu syvällisesti vastausten takana oleviin syihin.

Tehokas ja yksinkertainen.

Dialogisia työtapoja yhdistää 1/6

Osallistujakeskeisyys:

Kaikki menetelmät korostavat osallistujien aktiivista roolia. Niissä pyritään luomaan turvallinen ja tasavertainen ympäristö, jossa jokaisen mielipiteet ja ajatukset ovat arvokkaita.

Dialogisia työtapoja yhdistää 2/6

Keskusteluun perustuva tiedonhankinta: Menetelmät käyttävät ryhmäkeskustelua keinona ymmärryksen lisäämiseen, uusien ideoiden kehittämiseen ja yhteisymmärryksen rakentamiseen.

Dialogisia työtapoja yhdistää 3/6

Moniäänisyyden arvostus:

Eri taustoista ja näkökulmista tulevien ihmisten osallistaminen on keskeistä, jotta keskustelut olisivat moniulotteisia.

Dialogisia työtapoja yhdistää 4/6

Rakenteen ja fasilitoinnin merkitys:

Kaikissa menetelmissä on rakenne ja usein koulutettu fasilitaattori, joka ohjaa prosessia. Tämä auttaa ylläpitämään keskittymistä, kunnioitusta ja dialogin tavoitteiden saavuttamista.

Dialogisia työtapoja yhdistää 5/6

**Tavoitteena yhteisöllinen oppiminen
tai päätöksenteko:**

Menetelmien päämääränä voi olla esimerkiksi yhteisymmärryksen löytäminen, ratkaisuvaihtoehtojen kehittäminen tai tulevaisuuden hahmottaminen.

**Tai vain se, että ihmiset keskustelevat.
Joskus se on tärkein tavoite.**

Dialogisia työtapoja yhdistää 6/6

Avoimuus ja luottamus:

Dialogia tukevissa työmenetelmissä luottamus ja kunnioitus ovat avainasemassa.

Osallistamisen jännitteitä

- Tärkeää tarkastella: Mahdollistavatko rakenteet "huokoisuuden"?
- Onko meillä poissulkevia toimintatapoja?
- Yritetäänkö löytää osallistumisen esteet?
- Yhteisöjen moninaisuus, maaseudun näkymättömät yhteisöt
- Osallistamisen TEMPPUJA vai kokonaan uusi ORIENTAATIO ja ammatillisuuden ymmärrys?
- KONTROLLI vai KUMPPANUUS?
Valta-asetelmasta luopuminen, ei-tietäminen
- JÄRJESTELMÄLÄHTÖISYYS, järjestelmän tarpeisiin vai ELÄMISMAAILMALÄHTÖISYYS, miltä näyttää asukkaille? Miksi osallistuisi?
- MITATUT TULOKSET, tulospaineisiin vastaaminen vai TODELLINEN MUUTOS?





Miten yhdistyksessänne voisi tukea osallisuutta ja osallistumista?



Linkkivinkkejä:

Georg Boldt, Citizens in Training: How institutional youth participation produces bystanders and active citizens in Finland. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-1850-5>

Aila-Leena Matthies, Osallistumisen lupaus ja petos hyvinvointipalveluissa. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:ELE-1817680>. https://drive.google.com/file/d/1aTKK02IycNlvNGZ8nKbi_hvXy66UImN2/view

Liisa Jurmu, Millaisella asiantuntijuudella tulevaisuuden kunta rakennetaan? <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-1916-8>

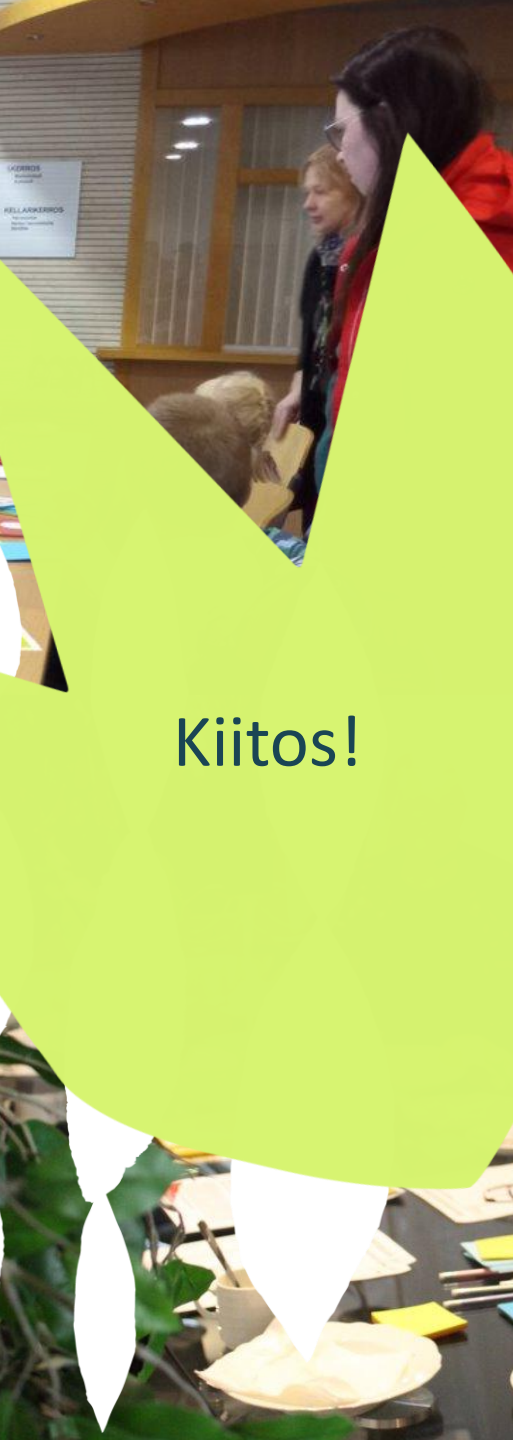
Erätauko -menetelmä: <https://www.eratauko.fi/mika-eratauko/>

Kuntaliitto: <https://www.kuntaliitto.fi/kehittaminen-ja-digitalisaatio/kuntalaisten-osallisuuden-edistaminen>

Annathan palautetta

Webropol-linkki viestiosiossa





Kiitos!

Kuntalaiset strategiaa päivittämään

● Tammelan kunnanjohtaja Kalle Larsson kehui yhdessä Maaseudun sivistysliiton kanssa järjestettyjen kirjastokahvien antia.

Ami Laaksonen
Tammela

Mitkä ovat syyt muuttaa tai asua Tammelassa, tai muuttaa pois kunnasta? Entä parhaat ja pahimmat asiat Tammelassa?

Muun muassa näitä kysymyksiä joukko kuntalaisia pääsi pohtimaan Tammelan kirjastokahveilla. Kahvitilun lomassa oli tarjottuna lisäitä vuoropuhelua kuntalaisten, viranhaltijoiden ja poliittisten päättäjien kesken vaapaumotoisella keskustelulla ja eräiläisellä pelillä, jossa kuntalaiset pääsivät antamaan palau-

tetta hyvistä ja huonoista asioista Tammelassa.

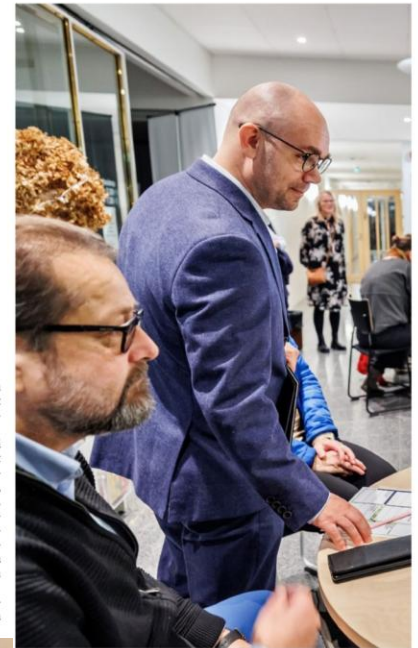
Kunnanjohtaja Kalle Larsson kehui illan antia Twitterissä. –Sain kuntalaisilta kortteja täynnä ideoita kunnan kehittämiseen. Vähimmäksi tunteekeksi upeasta il-
lasta jii halu puhua kunnan asioista. Halu tulla kuulluksi. Kosketta-
vaa, Larsson tunnelmoi vielä sa-
mana iltana.

TILAIUS JÄRJESTETTIIN yhdes-
sä maaseudun elinvoimaa tukevan
Maaseudun sivistysliiton kanssa.
Yhteisökehittäjä Kaisa Kervinen
Maaseudun sivistysliitosta kertoi

länäolijoille, että Tammela on
yksi viidestä kunnasta, jotka ovat
mukana Kestävä maaseutu -han-
keessa.

–Hanke selvittää, mitä on hyvä
elämä maaseudulla. Muut kunnat
ovat Karvia, Posio, Viljassari ja Il-
omantsi. Kaikkia viittä yhdistää se,
että viestö vähenee ja vanhenee.
Tosin Tammelassa kurssi on käsit-
tääkseni saatu kääntymään, Kervi-
nen totesi ja toivoi mahdollisim-
man moniäänistä viestä arjesta ja
eväistystä Tammelan päivittyvään
kuntastrategiaan.

Samaa toivoi Larsson. Hän tar-
kensi, että strategian päivitys alkaa



Kuntalaisten, poliitikkojen ja virkamiesten keskustelu kahvitilun lomassa

ensi vuoden helmi-maaliskuussa.
Larssonin lisäksi viranhaltijoista
kuntalaisten kanssa olivat keskus-
telemassa ja palautetta vastaan-
ottamassa sivistysjohtaja
Pekka Lintonen ja tekninen joh-
taja Jari Kauppi. Myös tällä het-
kellä opintovapaalla oleva varhais-
kasvatusjohtaja Paula Laakso oli
paikalla, tällä kertaa kuntalaisen
roolissa. Läsnä oli myös muuta-
mia kuntapolitiikkoja.

KEHITTÄMISPÄÄLLIKÖ Virpi Ha-
rihahti-Juola Maaseudun sivistys-
liitosta kysyi, miten Tammelassa
pitäisi reagoida väestön vähenemiseen
ja vanhenemiseen. Erkki

Salama näki, että asian kanssa pi-
tää kytä elämänsä maalaisjärjellä
käyttien.

–Tammelassa pitää saada työ-
ihmisiä, jotka osallistuvat yhteis-
kuntaan. Suomen maaseutu kylä
kiinnostaa EU:n ulkopuolellakin,
mutta ostapa täältä maata – ei
ole helppoa, Salama totesi.

Heikki Väinö näki, että Tam-
melan on kehitettävä infrastruk-
tuuriaan ja pidettävä päivähoito
kunnossa. Kunnallispolitiikassa
vaikuttava kaksikolmen mielestä
nettivätydet pitäisi saada kun-
toon koko laajan kunnan alueella.

–Mokkula ei toimi, valokuitu tar-
vitaan, Väinö sanoi.

**Yksi ihminen
kuoli Lohjalla, kun
rengasrikosta
kärsinyt kuorma-
auto törmäsi
henkilöautoon**

Yksi ihminen kuoli henkilöauton ja kuorma-auton nokkakolarissa Lohjalla varhain torstai-
aamuna. Poliisin alustavien tietojen mukaan tilanne sai alkunsa, kun kuorma-autosta puhkesi rengas.
–Tämän seurauksena kuorma-auto ajautui vastaan-
tulijoiden kaistalle ja törmäsi vastaan-
tulleen henkilöauton keulaan.
Henkilöauton kuljettaja menehtyi onnettomuudessa, ja kuorma-
auton kuljettaja loukkaantui, po-

liisi kertoi tiedotteessa.
Onnettomuus tapahtui Hanka-
niementielle eli valtatiellä 5 Tyn-
ninharjun liittymän kohdalla. svt

**Rekan perävaunun
kaksi rengasta
paloi Jokioisilla**

Rekan perävaunun kaksi rengasta
syttynyt ajon aikana tuleen varas-
kupaikan kohdalla valtatie 2:lla
Jokioisilla keskiviikkona. Pelas-
tuslaitos sai hälytyksen liikenne-
välinepalosta noin kello 14.
Syttynyt renkaat ja perävaun-
un akselisto paloi, mutta muu-
ten tuli ei päässyt leviämään. Pe-
lastuslaitos sammutti palon. Sen
sytymissyystä ei ole tietoa. n.

Kiitos!
Saa olla mieluusti
yhteydessä!

Kommentteja

Satu Hiuspää-
Hiltunen

Projektikoordinaattori

0406350201

satu.hiuspaa-hiltunen@msl.fi
Tulevaisuuden kansalaistoimintaa
TULKAA -hanke

Materiaalit

msl.fi/tulkaa
Ja
Moodle.msl.fi



MAASEUDUN
SIVISTYSLIITTO